

A járási koordinátorok által felvetett problémák körében a 205/2015. számú elnöki körlevélhez csatolt jegyzék 18. pontjában problémaként szerepel az a felvetés, miszerint: „Az egyesületek tájékoztatlanok a közhasznúság követelményeivel kapcsolatban.”

E problémafelvetésre a **KÖZHASZNÚSÁG INTÉZMÉNYÉRŐL** az alábbiakban szeretnék tájékoztatást adni.

I.

Az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény (a továbbiakban Ectv.) határozza meg a ***közhasznú tevékenység fogalmát, a közhasznú jogállás megszerzésének feltételeit, valamint a közhasznú szervezet működésével kapcsolatos szabályokat, és a közhasznú szervezet gazdálkodására vonatkozó külön szabályokat.***

Az Ectv. 2. § 20. pontjában foglalt értelmező rendelkezés szerint:

„20. közhasznú tevékenység: minden olyan tevékenység, amely a létesítő okiratban megjelölt közfeladat teljesítését közvetlenül vagy közvetve szolgálja, ezzel hozzájárulva a társadalom és az egyén közös szükségleteinek kielégítéséhez;”

Közhasznú tevékenységnek tehát csak az olyan tevékenység minősülhet, amelyet

- ***a civil szervezet a létesítő okiratában megjelöl, és amely***
- ***közfeladat teljesítését vagy közvetlenül vagy közvetve szolgálja a társadalmi és az egyéni közös szükségletek kielégítéséhez történő hozzájárulás céljából.***

Valamely civil szervezet közhasznú jogállását vagy törvény állapítja meg, vagy az Ectv.-ben foglalt törvényi feltételek bekövetkezése esetén a nyilvántartó törvényszék végzése hozza létre.

Mint ismeretes – a polgárőrségről és a polgárőri tevékenység szabályairól szóló 2011. évi CLXV. törvény (Pötv.) 8. § (1) bekezdése kimondja: „8. § (1) Az Országos Polgárőr Szövetség az önkormányzás elvén alapuló közhasznú jogállású köztestület.”

Az Országos Polgárőr Szövetség közhasznú jogállását tehát nem a törvényszék, hanem a törvény hozta létre.

A Fővárosi Törvényszék a 9.Pk.60263/2012/1. számú végzésével a 29. sorszám alatt köztestületként nyilvántartásba vette az Országos Polgárőr Szövetséget, és megállapította, hogy az OPSZ a törvény erejénél fogva közhasznú szervezetnek minősül.

Mivel a megyei (fővárosi) szövetségek és a polgárőr egyesületek a törvény erejénél fogva nem minősülnek közhasznú szervezetnek, ezt a jogállást az Ectv. VII. fejezet 12. címében foglalt feltételek teljesítése esetén nyerhetik el.

A közhasznú jogállás törvényszéki végzéssel történő megszerzésének feltételei az alábbiak:

Közhasznú szervezetté minősíthető a Magyarországon nyilvántartásba vett, közhasznú tevékenységet végző szervezet, amely

- a társadalom és az egyén közös szükségleteinek kielégítéséhez megfelelő erőforrásokkal rendelkezik, továbbá
- amelynek megfelelő társadalmi támogatottsága kimutatható, és amely

- civil szervezetnek minősül (vagy olyan más szervezet, amelynél törvény megengedi a közhasznú jogállást pl. nonprofit társaság, Ectv. 32. § (1) bekezdés).

Törvényi követelmény, hogy a közhasznú tevékenységet végző szervezet hozzájáruljon a társadalom és az egyén közös szükségleteinek kielégítéséhez, amennyiben az előző évről szóló közhasznúsági melléklet célcsoportra vonatkozó adatai alapján a szervezet szolgáltatásai a szervezet testületi tagjain, munkavállalóin, önkéntesein kívül más személyek számára is hozzáférhetőek. [Ectv. 32. § (3) bekezdés]

A törvény szerint **akkor állapítható meg, hogy a civil szervezet megfelelő erőforrással rendelkezik a közhasznúsági jogállás eléréséhez**, ha az előző két lezárt üzleti év vonatkozásában **a következő feltételek közül legalább egy teljesül:**

- az átlagos éves bevétele meghaladja az egymillió forintot, vagy
- a két év egybeszámított adózott eredménye (tárgyévi eredménye) nem negatív, vagy
- a személyi jellegű ráfordításai (kiadásai) - a vezető tisztségviselők juttatásainak figyelembevétele nélkül - eléri az összes ráfordítás (kiadás) egynegyedét.

A közhasznú jogállás megszerzéséhez szükséges **megfelelő társadalmi támogatottság akkor mutatható ki**, ha az előző két lezárt üzleti éve vonatkozásában **a következő feltételek közül legalább egy teljesül:**

- a személyi jövedelemadó meghatározott részének az adózó rendelkezése szerint a szervezetnek felajánlott összegből kiutalt összeg eléri az Ectv. 54. § szerinti bevétel nélkül számított összes bevétel kettő százalékát (az 54. § visszautal az 53. § rendelkezéseire, amely a civil szervezet állami támogatásának különös szabályait tartalmazza meglehetősen részletességgel), vagy
- a közhasznú tevékenység érdekében felmerült költségek, ráfordítások eléri az összes ráfordítás felét a két év átlagában, vagy
- közhasznú tevékenységének ellátását tartósan (két év átlagában) legalább tíz közérdekű önkéntes tevékenységet végző személy segíti a közérdekű önkéntes tevékenységről szóló 2005. évi LXXXVIII. törvénynek <http://uj.jogtar.hu/> megfelelően.

Ki kell emelni, hogy a beszámoló adatai alapján minden letétbe helyezés alkalmával a közhasznú jogállás nyilvántartásba vételére illetékes törvényszék megvizsgálja feltételek teljesülését. Ha feltételek nem teljesülnek teljes körűen, a szervezetközhasznú jogállását a bíróság megszünteti és az erre vonatkozó adatot a nyilvántartásból törli.

A közhasznú szervezetté minősíthető szervezet közhasznú jogállását a közhasznú szervezatként való nyilvántartásba vétellel szerzi meg (Ectv. 33. §).

Látható tehát, hogy a közhasznú jogállás törvényszéki határozattal történő megszerzéséhez számos feltételt kell teljesíteni.

II.

A közhasznúsági nyilvántartásba vételhez a civil szervezet létesítő okiratában szabályozni kell venni az alábbiakat:

- milyen közhasznú tevékenység(ek)et folytat,
- e közhasznú tevékenység(ek)et mely közfeladat(ok)hoz kapcsolódóan végzi, továbbá
- e közfeladat(ok) teljesítését mely jogszabályhely(ek) írja (írják) elő, valamint

- nem zárja ki, hogy tagjain kívül más is részesülhessen a közhasznú szolgáltatásaiból, továbbá
- gazdasági-vállalkozási tevékenységet csak közhasznú vagy a létesítő okiratban meghatározott alapcél szerinti tevékenység megvalósítását nem veszélyeztetve végez,
- gazdálkodása során elért eredményét nem osztja fel, azt a létesítő okiratában meghatározott közhasznú tevékenységére fordítja,
- közvetlen politikai tevékenységet nem folytat, szervezete pártoktól független és azoknak anyagi támogatást nem nyújt. (Ectv. 34. § (1) bekezdés)

A létesítő okiratnak továbbá tartalmaznia kell az alábbiakat:

- a több tagból álló döntéshozó szerv, valamint az ügyvezető szerv ülései nyilvánosak, amely nyilvánosság jogszabályban meghatározott esetekben korlátozható, továbbá
- a több tagból álló döntéshozó üléselés gyakoriságára - amely évi egy alkalomnál kevesebb nem lehet -,
- az ülések összehívásának rendjére,
- a napirend közlésének módjára,
- az ülések nyilvánosságára,
- határozatképességére és
- a határozathozatal módjára,
- a közhasznú szervezet vezető tisztségviselőinek összeférhetetlenségére,
- ha a közhasznú szervezet működését és gazdálkodását ellenőrző felügyelő szerv létrehozása vagy kijelölése kötelező, ennek létrehozására, hatáskörére és működésére, valamint
- a közhasznú szervezet éves beszámolója jóváhagyásának módjára vonatkozó szabályokat (Ectv. 37. § (1)-(2) bekezdés).

A közhasznú szervezet létesítő okiratának vagy - ennek felhatalmazása alapján - ***belső szabályzatának rendelkeznie kell***

- olyan nyilvántartás vezetéséről, amelyből a döntésre jogosult szerv döntésének tartalma, időpontja és hatálya, illetve a döntést támogatók és ellenzők számaránya (ha lehetséges, személye) megállapítható,
- a döntéseknek az érintettekkel való közlési, illetve nyilvánosságra hozatali módjáról,
- a közhasznú szervezet működésével kapcsolatosan keletkezett iratokba való betekintés rendjéről, valamint
- a közhasznú szervezet működésének, szolgáltatása igénybevétele módjának, beszámolói közlésének nyilvánosságáról (Ectv. 37. § (3) bekezdés).

Az Ectv. 38-41. §-ai részletesen tartalmazzák a közhasznú szervezet működésével kapcsolatos szabályokat, ebben a körben összeférhetetlenségre és kizárásra vonatkozó szabályokat.

Az Ectv. 42-46. §-ai pedig a közhasznú szervezet gazdálkodására vonatkozó különös szabályokat, a 47-50. §-ai pedig a közhasznú működés ***felügyeletét*** és a közhasznúsági ***nyilvántartást*** szabályozza.

III.

Az Ectv. 75. § (5) bekezdése az átmeneti rendelkezések körében kimondta az alábbiakat:

„(5) Az e törvény hatálybalépése előtt nyilvántartásba vett közhasznú, illetve kiemelkedően közhasznú jogállás esetében a számviteli beszámolót letétbe helyezett szervezet 2014. május 31. napjáig továbbra is igénybe veheti az e törvény hatálybalépése előtt megszerzett, valamint a jogszabályok által számára biztosított kedvezményeket, jogállása közhasznú.

Az e törvény hatályba lépése előtt nyilvántartásba vett közhasznú, illetve kiemelkedően közhasznú jogállású szervezet az e törvény szerinti feltételeknek való megfelelése esetén 2014. május 31. napjáig kezdeményezheti az e törvénynek megfelelő közhasznúsági nyilvántartásba vételét. 2014. június 1. napjától csak az e törvény szerint közhasznúsági nyilvántartásba vett szervezet jogosult a közhasznú megjelölés használatára és aközhasznú jogálláshoz kapcsolódó kedvezmények igénybevételére.

2014. június 1. napjától a szervezet nyilvántartására illetékes szerv törli az e törvény hatályba lépése előtt nyilvántartásba vett közhasznú, illetve kiemelkedően közhasznú jogállású szervezetek közhasznú jogállását, kivéve ha a szervezet igazolja, hogy az e törvény szerinti közhasznúsági nyilvántartásba vétel iránt kérelmét benyújtotta, és a bíróság megállapítja, hogy a szervezet a törvényi feltételeknek megfelel.”

Az idézett jogtételből tehát ki kell emelni az alábbiakat.

Az Ectv. hatályba lépése előtt közhasznú szervezetként működő polgárőr szervezetek 2014. május 31-ig kezdeményezhették az e törvény szerinti közhasznú nyilvántartásba vételüket, s ha ezt megtették és a feltételeknek megfeleltek, a közhasznú jogállásuk fennmaradt.

Azokat a korábban közhasznú szervezetnek minősülő polgárőr szervezeteket azonban, amelyek 2014. május 31-ig elmulasztották az Ectv.-nek megfelelő közhasznúsági nyilvántartásba vételre irányuló kérelem beadását, és a közhasznúság feltételének igazolását, azokat a szervezeteket a törvényszék 2014. július 1-jétől törölte a közhasznú szervezetek nyilvántartásából.

A közhasznú szervezetek nyilvántartásából törölt polgárőr szervezetek az Ectv.-ben foglalt feltételek teljesítésével kezdeményezhetik a közhasznú nyilvántartásba történő bejegyzésüket, amennyiben a törvényben foglalt számolatlanul sok feltételt vállalják és teljesítik.

Megemlítem még, hogy véleményem szerint a közhasznú jogállás feltételeinek megszigorítása és újraszabályozása valószínűleg azt a célt szolgálta, hogy a személyi jövedelemadó 1%-ának felajánlásakor csak olyan szervezetek jöhessenek számításba, amelyek a szigorú feltételek teljesítésével hozzájárulnak a társadalom és az egyén közös szükségleteinek kielégítéséhez, és a megfelelő társadalmi támogatottságuk kimutatható, és rendelkeznek a megfelelő erőforrásokkal.

Felhívom a szíves figyelmet a Nemzeti Adó- és Vámhivatal honlapján 2014. június 27. keltezéssel megjelent tájékoztatóra, amely iránymutatást ad a személyi jövedelemadó meghatározott részének az adózó rendelkezése szerinti felajánlásáról szóló 1996. évi CXXVI. törvény módosítása következtében a civil szervezetek kedvezményezetté válásának és elszámolásának feltételeiről.

A tájékoztatás az alábbi linket olvasható:

http://www.nav.gov.hu/nav/szja1_1/tajekoztatok/tajekoztatás_szja_20140627.html?query=szem%C3%A9lyi%20j%C3%B6vedelemad%C3%B3%20egy%20sz%C3%A1zal%C3%A9k%C3%A1nyak

Dr. Soos László Károly
ügyvéd, az OPSZ jogásza